Ministerie van Financiën

> Retouradres Postbus 20201 2500 EE Den Haag

Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Postbus 20018 2500 EA DEN HAAG

DG Belastingdienst
Bestuurlijke en Politieke Zaken

Korte Voorhout 7
2511 CW Den Haag
Postbus 20201
2500 EE Den Haag
www.minfin.nl

Ons kenmerk
2026-0000498606

Uw brief (kenmerk)

Bijlagen
1. Rapportage AP

Datum 11 november 2026
Betreft Staat van de gegevensbescherming bij de Belastingdienst

Geachte voorzitter,

Sinds 2024 heeft de Autoriteit Persoonsgegevens (AP) een toezichtarrangement ingesteld bij de Belastingdienst om de bescherming van persoonsgegevens duurzaam te verbeteren. Met deze brief bied ik u de rapportage 'Staat van de gegevensbescherming bij de Belastingdienst' aan. In dit rapport maakt de AP de balans op over de periode 2024 tot medio 2026. Ik hecht grote waarde aan het rapport. Het is scherp en geeft een helder beeld van waar de Belastingdienst nu staat en laat zien wat er nog moet gebeuren. Ik neem de conclusies van de AP serieus en omarm de aanbevelingen.

Ondanks de aantoonbare inspanningen van de Belastingdienst is de naleving van privacywetgeving bij de Belastingdienst nog steeds niet overal op orde. Ik ben niet tevreden met dit resultaat. Burgers en bedrijven moeten erop kunnen vertrouwen dat de Belastingdienst zorgvuldig met hun gegevens omgaat. Daarom bekijk ik samen met de Belastingdienst waar de ingezette verbeteringen moeten worden versneld om de naleving sneller op orde te krijgen. Daarover informeer ik uw Kamer via de stand-van-zakenbrieven.

In deze brief zal ik ingaan op de belangrijkste bevindingen van de AP en op de wijze waarop de Belastingdienst de aanbevelingen van de AP gaat opvolgen. De realiteit is wel dat het nog enkele jaren zal duren voordat de gegevensbescherming overal op orde is. In de afgelopen periode is er vooruitgang geboekt, maar dit is nog niet genoeg.

Staat van de gegevensbescherming bij de Belastingdienst
Met behulp van het toezichtarrangement van de AP werkt de Belastingdienst aan het meer in control komen op het gebied van privacy, de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) en de Wet politiegegevens (Wpg). Mijn ambtsvoorgangers en ik hebben uw Kamer in de afgelopen jaren geïnformeerd over de hieruit

voortvloeiende onderzoeken en adviezen.[1] De AP geeft in haar rapportage een oordeel over twaalf deelonderwerpen. Dit zijn onderwerpen waar de AP eerder onderzoek naar heeft gedaan, of advies over heeft uitgebracht. Door deze samen te brengen laat de AP zien hoe de Belastingdienst er nu in brede zin voor staat op het gebied van gegevensbescherming.
De twaalf deelonderwerpen zijn door de AP beoordeeld op *naleving* en *slagkracht.* Bij naleving draait het om de vraag of de Belastingdienst de verplichtingen nakomt uit de AVG en de Wpg. Bij slagkracht draait het om de vraag in hoeverre de Belastingdienst acties onderneemt om deze naleving verder te verbeteren. De AP geeft per onderwerp een score voor 2025 en 2026. Zo wordt zichtbaar waar de Belastingdienst vooruitgang boekt en waar verdere verbetering nodig is.

In deze brief behandel ik de twaalf deelonderwerpen in drie groepen. Ik begin bij de onderwerpen waar de AP de naleving als onvoldoende beoordeelt en de slagkracht als weinig tot matig. Daarna volgen de onderwerpen waar de AP de naleving onvoldoende acht, maar de slagkracht tamelijk veel. Bij deze onderwerpen ziet de AP meer perspectief op verdere verbetering. Tot slot ga ik in op de onderwerpen die door de AP op naleving én slagkracht positief worden beoordeeld.

Grootste verbeteropgaven
Bij drie onderwerpen ziet de AP de grootste verbeteropgave: de datakluis, afhandeling inzageverzoeken en logging en controle hierop. Dat beeld deel ik. Ik heb de Belastingdienst daarom gevraagd om hieraan prioriteit te geven, zodat verbeteringen versneld worden doorgevoerd en de naleving zo snel mogelijk op orde komt. Per onderwerp geef ik hieronder aan wat de AP heeft vastgesteld en welke maatregelen de Belastingdienst neemt om dit te verbeteren.

1) Datakluis
In de afgelopen maanden heb ik uw Kamer regelmatig geïnformeerd over de datakluis. In het rapport schrijft de AP dat alhoewel de datakluis als tijdelijke noodmaatregel in het verleden te verdedigen was, het veel te lang heeft geduurd voordat actie is ondernomen om de gegevens in de datakluis op te schonen. Deze conclusie van de AP deel ik.

Ter voorbereiding op de start van de commissie Datakluis en afgeschermde omgevingen Belastingdienst werkt de Belastingdienst momenteel aan het zorgvuldig indexeren van de inhoud, zodat de gegevens uiteindelijk kunnen worden verwijderd, vernietigd of gearchiveerd. Uiteraard gebeurt dit pas nadat de beoogde externe commissie naar de inhoud heeft gekeken. Daarbij wordt ook gekeken naar andere afgeschermde omgevingen en vergelijkbare informatiebronnen. Ik blijf uw Kamer over de voortgang informeren.

2) Logging en controle hierop
De AP stelt dat logging en de controle daarop nog onvoldoende zijn geregeld bij de Belastingdienst. Daarom heeft de AP in januari 2026 de Belastingdienst de opdracht gegeven verbeteringen door te voeren. Naar aanleiding hiervan heeft de Belastingdienst het interne beleid voor logging en de controle hierop aangescherpt. Daarnaast versnelt de Belastingdienst de aanpak. Er worden aanvullende acties genomen om versneld inzicht te krijgen in de meest prioritaire gebieden om autorisatiebeheer, logging en de controle hierop te versterken. De AP wordt betrokken

[1] Voor het laatst in Kamerstukken II, 2025/26, 31066, nr. 1553

bij de verdere uitvoering van deze acties. Over de voortgang en resultaten informeer ik uw Kamer vertrouwelijk in het eerste kwartaal van 2027.

3) Inzageverzoeken
Burgers hebben op basis van de AVG en de Wpg recht op inzage in hun eigen persoonsgegevens. De Belastingdienst moet binnen een maand na ontvangst van een inzageverzoek reageren. De AP stelt dat als de Belastingdienst dit tijdig afhandelt, de organisatie daarmee kan laten zien dat het de privacyrechten van burgers en ondernemers serieus neemt. Dat onderschrijf ik, burgers moeten erop kunnen vertrouwen dat de Belastingdienst hun verzoeken zorgvuldig en tijdig afhandelt.

Volgens de AP kan de Belastingdienst niet aantonen dat de inzageverzoeken consequent binnen de termijn worden afgehandeld en is er geen centraal punt voor de ontvangst en registratie van deze verzoeken. Daarnaast geldt binnen de organisatie niet overal dezelfde aanpak. Dat komt doordat inzageverzoeken verschillende processen en systemen van de Belastingdienst raken. Daarom gaat de Belastingdienst deze aanpak centraliseren en uniformiseren, zodat de verzoeken beter en tijdiger worden opgepakt.

De Belastingdienst pakt dit aan via twee sporen. Het huidige werkproces wordt beter ingericht en gemonitord, zodat er eerder inzicht komt in de aantallen en doorlooptijden. Daarnaast werkt de Belastingdienst aan een meer duurzame en toekomstbestendige oplossing. De Belastingdienst heeft daarvoor een plan van aanpak opgesteld. In 2027 wordt als tussenstap een tijdelijke centrale voorziening ingericht voor de ontvangst en coördinatie van deze verzoeken. Per 2028 komt er één centraal punt bij de Belastingdienst waar de verzoeken binnenkomen en één team dat deze verzoeken gaat behandelen. Daarvoor wordt een nieuwe digitale voorziening ingericht.

Verbetering in gang
Bij zeven deelonderwerpen beoordeelt de AP de naleving weliswaar nog als onvoldoende, maar de slagkracht als *tamelijk veel*. Het gaat hier om: versterking privacyorganisatie, verwerkingsregister, aanpak selectie-instrumenten, menselijke tussenkomst, gebruik van BSN bij betalingen, lokaal ontwikkelde IT-applicaties en onrechtmatige systemen. Bij deze zeven onderwerpen ziet de AP dat de Belastingdienst acties heeft ingezet en voortgang boekt. Ik verwacht daarom dat deze verbeteringen op termijn een zichtbaar effect hebben op de naleving. Daar blijf ik scherp op sturen.

4) Privacyorganisatie
De AP heeft het functioneren van de privacyorganisatie bij de Belastingdienst van november 2025 tot maart 2026 opnieuw onderzocht. Ik heb uw Kamer over de uitkomsten van dit onderzoek op 16 april 2026 geïnformeerd.[2] De AP concludeert in het rapport dat de privacyorganisatie nog niet volledig naar behoren functioneert en dat er sprake is van knelpunten. Deze knelpunten zien onder meer op de inrichting en rolverdeling binnen de privacyorganisatie, de regie op de juridische uitleg van de AVG en Wpg, de regie en monitoring op privacyactiviteiten en de verhouding tot andere kaderstellende rollen.

De AP stelt dat de Belastingdienst deze knelpunten voortvarend aanpakt. Naar aanleiding van de brief van de AP uit maart 2026 heeft de Belastingdienst de privacygovernance herijkt en geïmplementeerd. De AP heeft in die brief de

[2] Kamerstukken II, 2025/26, 32761, nr. 336

Belastingdienst opgedragen om de genoemde knelpunten uiterlijk 1 juni 2027 te hebben opgelost. De Belastingdienst gaat dit realiseren.

5) Verwerkingsregister
Het verwerkingsregister bevat het overzicht van alle persoonsgegevens en politiegegevens die de Belastingdienst verwerkt, voor welke doelen dit gebeurt en hoe deze gegevens worden beschermd. In april 2026 heb ik u geïnformeerd over het verwerkingsregister van de Belastingdienst en aangegeven dat dit is geactualiseerd en gecontroleerd.[3] De AP bevestigt dat de Belastingdienst zich in 2026 aantoonbaar heeft ingespannen om het verwerkingsregister volledig te krijgen. Het Wpg-verwerkingsregister is volledig.

In het AVG-verwerkingsregister stond medio 2026 98 procent van de processen uit de domeinarchitectuur opgenomen. De overige twee procent was op dat moment nog niet volledig of onjuist weergegeven. Het verwerkingsregister staat niet stil, er komen doorlopend nieuwe verwerkingen bij. De volledigheid en actualiteit moeten daarom voortdurend worden bijgewerkt. De Belastingdienst werkt hiervoor toe naar een meer structurele vorm van periodieke controle op de volledigheid en kwaliteit van het verwerkingsregister.

6) Selectie-instrumenten
De Belastingdienst gebruikt selectie-instrumenten, zoals signaalmodellen of selectiemodules, om te bepalen of een aangifte, aanvraag of verzoek voor handmatige beoordeling in aanmerking komt. Deze inzet is essentieel om burgers en bedrijven zo snel mogelijk duidelijkheid te geven over de afhandeling daarvan, fouten te voorkomen en te herstellen en fraude te voorkomen.

De AP heeft hier eerder aandacht voor gevraagd en aangegeven dat bij de helft van de selectie-instrumenten de onderbouwing op algemene ervaring berustte of onvoldoende was gedocumenteerd. Daarom toetst de Belastingdienst alle selectie-instrumenten en worden deze waar nodig aangepast of uitgezet. De AP stelt dat medio 2026 nog slechts een klein aantal selectie-instrumenten door de Belastingdienst is getoetst en dat daarmee nog steeds een risico bestaat op schending van grondrechten.

Zoals aangegeven in de stand-van-zakenbrief van 1 september jl. intensiveert de Belastingdienst in de tweede helft van 2026 de uitvoering van deze toetsingen, onder meer door opschaling van de capaciteit.[4] Eerst wordt ingezet op het toetsen van de selectie-instrumenten met de hoogste prioriteit in 2026. De doelstelling blijft om in 2026 in totaal veertig selectie-instrumenten te hebben getoetst, en uiterlijk in 2027 alle selectie-instrumenten. In totaal gaat het om circa 100 selectie-instrumenten. De toetsingen leiden tot betere vastlegging van de werking van de selectie-instrumenten. Tot op heden geven de toetsingen nog geen aanleiding tot aanpassing of stopzetting van de selectie-instrumenten.

7) Menselijke tussenkomst
Dit onderwerp hangt samen met de toetsing van de selectie-instrumenten. Met menselijke tussenkomst wordt bedoeld dat een medewerker een door een selectie-instrument gegenereerde uitkomst beoordeelt, voordat deze tot gevolgen voor burgers of bedrijven leidt. De medewerker moet de uitkomst kunnen beoordelen en waar nodig kunnen corrigeren.

[3] Kamerstukken II, 2025/26, 32761, nr. 336
[4] Kamerstukken II, 2025/26, 31066, nr. 1553

De AP stelt in het rapport dat de Belastingdienst nog niet bij alle selectie-instrumenten is nagegaan of er sprake is van noodzakelijke en betekenisvolle tussenkomst waar de wet dit vraagt. De kennisgroep AVG & privacy van de Belastingdienst heeft een juridische toelichting opgesteld over de uitleg van betekenisvolle menselijke tussenkomst. Deze toelichting wordt meegenomen bij de toetsing van de selectie-instrumenten. Daarbij wordt beoordeeld of menselijke tussenkomst noodzakelijk is of deze in de praktijk betekenisvol is. Op basis van de uitkomsten wordt, waar nodig, menselijke tussenkomst verder geborgd.

8) Geen BSN bij betalingen
De Belastingdienst gebruikt het BSN van burgers in betalingskenmerken en vorderingsnummers voor het verwerken van betalingen. De AP heeft eerder geconcludeerd dat deze verwerking ook zonder het gebruik van het BSN kan, door te werken met een betekenisloos betalingskenmerk.

De Belastingdienst werkt aan de uitfasering van het gebruik van BSN in betalingskenmerken. Voor particulieren is dit uiterlijk eind 2026 gerealiseerd. Voor ondernemers duurt dit langer in verband met de koppeling aan het nieuwe systeem voor de omzetbelasting. Zoals aangegeven in de stand-van-zakenbrief van 1 september jl. is de planning van de modernisering van de omzetbelasting aangepast. Om de digitale autonomie te versterken, neemt de Belastingdienst het beheer en onderhoud van de infrastructuur over van de leverancier. Daarmee is de invoering van betekenisloze betalingskenmerken voor deze groep opgeschoven naar het derde kwartaal van 2027.[5] De uitfasering van BSN in vorderingsnummers duurt langer, uitfasering hiervan is voorzien uiterlijk per 2032. De AP stemt in met deze planning, omdat de risico's voor burgers beheersbaar zijn.

9) Lokaal ontwikkelde IT-applicaties
Lokaal ontwikkelde applicaties (LOA's) zijn applicaties die buiten het reguliere ontwikkelproces van de Belastingdienst zijn ontstaan om snel in te spelen op operationele of uitvoeringsbehoeften. De AP heeft onderzoek gedaan naar LOA's en de Belastingdienst opgedragen om verbetermaatregelen te nemen. LOA's voldoen namelijk niet altijd aan (wettelijke) normen zoals de AVG en Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO). Om de aanbevelingen van de AP uit te voeren is de Belastingdienst een project gestart om het gebruik van LOA's veiliger te maken en tot een minimum te beperken. Uiterlijk in het eerste kwartaal van 2027 is er een centraal overzicht van alle LOA's. Daaropvolgend inventariseert de Belastingdienst in 2027 welke wijzigingen er nodig zijn om deze applicaties aan de (wettelijke) normen te laten voldoen.

10) Stopzetten onrechtmatige systemen
Eerder heeft de AP geconcludeerd dat een aantal systemen, die vergelijkbaar zijn met het Risico Analyse Model (RAM), op korte termijn moesten worden aangepast. Het gaat daarbij om het Informatiesjabloon, de Klantbeeld Toezicht Applicatie (KTA), Gruff, het Invorderingshulp programma (IHP) en de Inforay Selectie Module OB (SMOB).

Bij het Informatiesjabloon en Klantbeeld Toezicht Applicatie (KTA) concludeerde de AP dat deze zo snel mogelijk buiten gebruik moesten worden gesteld, vanwege de grote privacyrisico's. De Belastingdienst heeft deze systemen nodig om zijn werk efficiënt uit te kunnen blijven voeren. Deze kunnen, zonder dat er een alternatief beschikbaar is, niet

[5] Kamerstukken II, 2025/26, 31066, nr. 1553

zonder meer worden uitgeschakeld. Daarom is samen met de AP afgesproken maatregelen te nemen en voor beide applicaties een plan voor de uitfasering op te stellen.

De Belastingdienst heeft bij KTA en Informatiesjabloon conform de aanbevelingen van de AP de risico's zoveel mogelijk gemitigeerd. Zo is het aantal autorisaties verder beperkt en is er voor beide systemen een beginscherm ingevoerd met gegevens die medewerkers moeten invullen voordat zij toegang tot persoonsgegevens kunnen krijgen. Daarnaast wordt voor beide applicaties gewerkt aan de uitfasering. De planning is dat Informatiesjabloon in 2027 is uitgefaseerd en vervangen, bij KTA is dit voorzien voor 2028.

De drie andere genoemde systemen worden uitgefaseerd, dan wel uitgezet. Gruff is per oktober 2026 uitgezet en sindsdien niet meer benaderbaar. De planning is dat SMOB eind 2026 wordt uitgezet. Voor IHP geldt dat dit eind 2026 is uitgefaseerd. De AP vermeldt dat de Belastingdienst voortvarend en planmatig werkt aan het mitigeren van de risico's en de uitfasering van deze applicaties. Ik houd daarom vast aan deze koers.

Voldoende naleving én slagkracht
Bij meldplicht datalekken beoordeelt de AP de naleving als *goed*, de hoogst mogelijke score. Bij het opstellen van DPIA's geeft de AP het oordeel voldoende. In beide gevallen hebben de adviezen van de AP hieraan bijgedragen.

11) Meldplicht datalekken
De AP geeft aan dat het ingerichte meldproces voldoet aan de wettelijke eisen en dat het informeren van de mensen van wie gegevens zijn gelekt gaat volgens een consequente procedure. Ook wordt er doorlopend aan het versterken van het bewustzijn gewerkt door middel van een online game over de omgang met persoonsgegevens.

12) Opstellen DPIA's
Bij verwerkingen met een hoog privacyrisico voert de Belastingdienst vooraf een zogenaamde Data Protection Impact Assessment uit (DPIA). Zo worden kwetsbaarheden vroeg in beeld gebracht en kan de Belastingdienst op tijd maatregelen nemen om deze op te lossen. Ten opzichte van 2025 ziet de AP dat de Belastingdienst belangrijke verbeteringen heeft doorgevoerd en dat alle achterstanden zijn ingelopen.

De AP ziet nog ruimte voor verbetering. Eind 2026 brengt zij hierover een brief uit met nadere bevindingen. Ik zal uw Kamer daar te zijner tijd over informeren en aangeven hoe de Belastingdienst de adviezen van de AP uit die brief gaat opvolgen.

Bevindingen lopende projecten
In het rapport heeft de AP ook een aantal bevindingen opgenomen die betrekking hebben op projecten die zich momenteel nog in de uitvoeringsfase bevinden, namelijk over: gegevensdeling, nationaliteit en afkomst en cultuur en gedrag. Dit zijn tussentijdse bevindingen en nog geen eindoordelen. Ik waardeer dat de AP deze signalen vroegtijdig deelt, zodat ze in een vroeg stadium door de Belastingdienst kunnen worden opgepakt.

Tot slot
Ik dank de AP voor het rapport en de begeleiding die zij de Belastingdienst biedt.

Het toezichtarrangement helpt de Belastingdienst om toe te werken naar een duurzame verbetering van de bescherming van persoonsgegevens.
Het rapport laat zien dat er nog veel moet gebeuren. Ik waardeer de kritische blik van de AP. Tegelijkertijd laat het rapport ook zien dat de Belastingdienst goede stappen zet.

De Belastingdienst blijft de komende tijd maximaal inzetten om verbeteringen te versnellen en resultaten naar een hoger niveau te brengen. Het doel is om in 2027 aantoonbare voortgang te realiseren op alle fronten. Ik blijf u hierover informeren.

Hoogachtend,

de staatssecretaris van Financiën,

Eelco Eerenberg